MULTIDIMENSIONALITATEA FIINŢEI UMANE

Felicia NEGRU

„Uneori învăţăm mai mult din căutarea răspunsului la întrebare, chiar dacă nu-l găsim, decât din răspunsul în sine" – zice Lloyd Alexander. Deci, aceasta este ceea ce sperăm să obţinem personal din acest exerciţiu efectuat – o viziune mai clară cu privire la Om. Totodată, prin această comunicare intenţionăm să demonstrăm multidimensionalitatea fiinţei umane şi incapacitatea de-a o înţelege pe deplin. Căci se vorbeşte de la Socrate încoace despre om – în diferite limbaje şi pe diferite căi, însă omul rămâne oricum un teritoriu puţin explorat, care treptat şi-ar tot lărgi hotarele. Respectiv, în lucrarea noastră vom vorbi despre om. Însă această concretizare nu este suficientă. La ce ne referim când zicem *Om*?! La creier? La esenţa fiinţei umane? La conştiinţă? La Eu, poate?! ... Şi acestea sunt concepte distincte, sunt fiecare puncte de pornire pentru diferite ştiinţe. Totodată, de ce este atât de important să cercetăm fiinţa umană şi nu altceva într-o lume atât de complexă, atât de variată?! De ce anume omul merită să fie cercetat?! Presupunem pentru că Omul şi Lumea sunt interconectaţi. Aş spune chiar mai mult – Lumea Exterioară există datorită Nouă (cu toate că precar înţelegem acest termen). Asta nu înseamnă că odată cu moartea noastră o să dispară şi lumea exterioară, însă odată cu moartea noastră lumea exterioară o să dispară pentru noi. Bănuim, aproximativ la acelaşi lucru se referă şi Dilthey când zice: „Nici Socrate, analizându-se pe sine, nu şi-a dat seama că lumea exterioară este un fenomen al conştiinţei de sine, că în însăşi această conştiinţă ne este dată o fiinţă, o realitate, a cărei cunoaştere ne dezvăluie mai întâi realitatea incontestabilă". E vorba de un anthropocentrism ?! Nu neapărat.

Propunem o altă abordare - *să începem să cunoaştem Lumea pornind de la noi* (cu toate că această "metodă" propusă ridică mai multe întrebări asupra cărora nu am cercetat, spre ex. „Este posibil să vorbim despre om fără a include şi a face referinţă la lucruri exterioare?"). Dar, după cum spune şi Nietzsche: „Noi, cei care căutăm cunoaşterea, nu ne cunoaştem pe noi înşine, şi aceasta dintr-o pricină bine întemeiată. Nu ne-am căutat niciodată – cum s-ar putea să ne găsim într-o bună zi?". Sociologie, psihologie, filosofie, neuroştiinţă, biologie, anatomie – atâtea metode, direcţii pentru a studia omul. Totuşi, la ce bun să ştim cine sau ce este omul?! – plus la toate**:** 1) Cu ce ar trebui să începem o cercetare asupra omului? şi 2) Ce metode să utilizam, când omul este şi Subiect şi Obiect al cercetării?! Fiecare domeniu, ştiinţă, disciplină şi-a ales o zonă, un punct, o direcţie, o dimensiune, un aspect al omului – şi îl cercetează în măsura posibilităţilor. Noi vom vorbi despre acest HOMO-SAPIENS din trei perspective, pe care le considerăm importante, a Neuroştiinţei, Psihologiei şi Filosofiei. Nu o să vorbim despre ce spun acestea trei în general, cu privire la om, ci vrem să demonstrăm că nici o disciplină, ştiinţă nu poate cuprinde toate aspectele fiinţei umane şi nu poate să spună totul cu privire la ea.

Totuşi, neuroştiinţa nu este capabilă să explice totul cu privire la om – de exemplu – trăirile noastre subiective, afectele, pasiunile, conştiinţa... însa de acestea se ocupă altă ştiinţă, psihologia. Psihologia este studiul funcţiilor şi proceselor mentale, a experienţelor interioare şi subiective – precum gândurile, emoţiile, conştiinţa, motivarea, percepţia altora şi personalitatea. Aceasta cercetează totalitatea fenomenelor psihice caracteristice unui individ.

Totodată, aici am putea să mai menţionăm şi doi filosofi care s-au preocupat de determinarea Eu-lui – Ernst Mach şi David Hume. Primul spune: „Eu-l nu este o unitate bine determinată, strict delimitată, care nu se modifică". Iar Hume:"Eu-l este un "mănunchi de senzaţii", o iluzie, ce-i drept, dar o iluzie necesară, care îi oferă omului senzaţia plăcută că deţine un supervizor în creier". Dar, este capabilă psihologia să vorbească despre esenţa, natura şi existenţa fiinţei umane?! În mare parte, de aceste lucruri se ocupă filosofia.

În concluzie, omul este o fiinţă multidimensională, este foarte complexă şi poate cea mai grea de înţeles, încât este nevoie să inventam permanent noi metode, noi căi pentru a ne cerceta pe noi înşine. Aşadar, noi ca fiinţe umane – creăm noi căi, metode de cercetare a propriului nostru organism. Şi totodată – fiinţa umană este atât de Limitată – încât nu are acces direct la ea însăşi, la esenţă, la creier, la acest Eu. Însa, bănuiesc, ca să înţelegem cu adevărat omul, trebuie să vorbim despre toate aspectele, dimensiunile,

elementele sale... *noi*, însă nici măcar nu ştim să le numim pe toate, nu tocmai să le cercetăm!

Bibliografie:

Precht, R.D. *Cine sunt eu? O călătorie prin mintea ta*. Bucureşti, 2012.

Zabulică, A. *Temporalitatea în discursul fenomenologic al lui Martin Heidegger*. Iaşi, 2002.

Ribot, T. *Patologia personalităţii*. Bucureşti, 1996.

Cassirer, E. *Eseu despre om. O introducere în filosofia culturii umane*, Bucureşti, 1994.

Berns, G. *Iconoclastul*. Bucureşti, 2010.

Recomandat
Alexandru LUPUŞOR, lect. univ.